# GAZETA KRAKOWSKA

Nro 27.

z KRAKOWA dnia 4 KWIETNIA 1827 ROKU we SRODĘ.

— Z Krakowa. —

Z dnia 29 na 30 Marca r. b. o godzinie 2giey po północy zakończył życie JW. Emanuel Baron Lipowski, Radca Gubernialny Pełnomocny Rezydent i Konsul Jeneralny N. Cesarza Austryi przy Rządzie W. M. Krakowa akkredytowany, Kawaler Polskiego Orderu S. Stanisława I. Klassy, w 65 roku życia swoiego. Śmierć ta zawcześna dotknęła mocno równie Rodzinę iego, iak i przyiaciół sprawiedliwym żalem, który Senat Rządzący z niemi szczerze podzielił. Wyprowadzenie zwłoków z mieszkania iego do Kościoła Archiprezbyteralnego Panny Maryi miało mieysce w dniu 31 Marca wieczorem, z honorami odpowiadaiącemi randze i czynowi, który w Imieniu Nayiaśnieyszego Monarchy swoiego, Protektora tey krainy przez lat blisko Dziesięć przy Rządzie iey sprawował.— Członki Senatu maiąc na czele Prezesa swoiego, Członki Legacyi Dwóch innych Nayiaśnieyszych Współproteguiących Dworów, Akademiia, i inni nayznakomitsi Obywatele, a do których przyłączył się JW. Ces: Austryiacki Jenerał w sąsiedzkiem mieście Podgórzu kommenderuiący, z będącemi pod rozkazami iego Officerami tegoż woyska, tudzież Cywilni Urzędnicy Rządu, którego zmarły Rezydent był Reprezentantem, postępowali za zwłokami otoczonemi oddziałem Milicyi kraiowey, a poprzedzonemi licznie zgromadzonem Duchowieństwem tak zakonnem iak świeckiem, tudzież Członkami Kapituły Katedralney Krakowskiey i dopełniaiącym smutnego obrzędu JW. JX. Zglenickim Suffraganem Dyecezyi Krakowskiey; cały zaś ten orszak otaczał nader licznie zgromadzony Lud i Cechy. Po odbytych nabożnych pieniach i Kondukcie, zwłoki te powiezionemi zostały stósownie do woli zmarłego do Dóbr iego w Galicyi będących, a dnia 3go Kwietnia miało mieysce żałobne Nabożeństwo w rzeczonym wyżey Kościele Archiprezbyteralnym w obecności Władz tuteyszo-kraiowych i Członków Kapituły Katedralney Krakowskiey; w czasie którego odśpiewał Mszą JW. JX. Zglenicki Suffragan, a JX. Dzianott Proboszcz Kościoła i Kollegiaty Stey Anny w krotkiey przemowie wykładaiąc, iak życie moralne i Chreściiańskie stanowi prawdziwą wartość Człowieka wskazał, iak i w naytrudnieyszych okolicznościach pełniący ściśle swoie obowiązki cnotliwy Urzędnik, potrafi pozyskać

sobie szaconek powszechny, ktorego tak wyraźne oznaki zmarłemu Lipowskiemu do grobu towarzyszyły.

*Z Warszawy d. 27 Marca.*

Nadeszło do Warszawy dzieło wydane w Florencyi przez X. Ciampi pod napisem: *Rerum polonicarum ab excessu Stephani regis ad Maximiliani austriaci captivitatem liber singularis, in lucem editus cum additamentis ab Sebastiano Ciampi, in Italia ab negotiis literariis pro Regno Poloniae. Florentiae, typis Jo. Galetti* 1827 *in 8vo.* Jest to rękopism, który pod napisem *Rerum Polonicarum liber XIII.* został przez wydawcę we Włoszech wynaleziony; autor iest nieznany, lecz widać z osnowy dzieła, iż był współczesny rzeczom o których pisał. X. Ciampi sądzi, że ten ułamek dziejów naszych miał bydź pisany lub przez Michała Bruta, który był historyografem Batorego, lub też przez Krzysztofa Warszewickiego. Wydawca zbogacił to dziełko przypisami swoiemi, z których się okazuie, iak dalece iest starannym w wyszukiwaniu rzeczy Polskich we Włoszech.

*Z Petersburga d. 28 Lutego D. K.*
(Z Gazety Senackiey.)

Radca Stanu, Xiążę Chilków, mianowany Gubernatorem Cywilnym Tulskim, na mieyscu Radcy Stanu Tukaczewskiego, przyłączonego do Heroldyi.

Na zaświadczenie Jenerała Gubernatora Xięcia Chowańskiego, o służbie odznaczaiącey się gorliwością, Marszałek Gubernialny Smoleński Anisczkow mianowany Radcą Stanu.

Radca honorowy Paweł Dembski, Expedytor Białostockiego Sądu głównego drugiego Departamentu, i Tranzlator w Rządzie tegóż obwodu 9tey klassy Gaspar Wysocki, mianowani Assessorami Kollegialnemi ze starszeństwem od dnia wysłużenia lat prawem ustanowionych w rangach teraźnieyszych.

Przez naywyższe Ukazy do Kapituły Rossyyskich orderów:

Dnia 4 Lutego Pułkownik Kocebue należący do orszaku J. C. M. wydziału kwatermistrzowskiego, udarowany brylantowanemi znakami orderu S. Anny 2giey klassy. Prezydent miasta Petersburga Radca Dworu Kussów za okazaną przezeń gorliwość i pracę około budowania ordonnanshauzu w Petersburgu, udarowany brylantowanemi znakami orderu S. Anny 2 klassy.

Dnia 8 Lutego. W nagrodę odznaczaiącego się męztwa, okazanego w działaniach przeciwko Persom w prowincyiach Szyrwańskiey i Kubińskiey i w czasie blokady twierdzy Baki, naywyłaskawiey mianowani Kawalerami orderu S. Włodzimierza 4tey klassy z kokardą, Major 42go pułku strzelców Pogoryełów; orderu S. Anny 3ciey klassy tegoż pułku Podporucznik Hawrylenko i Kapitan batalionu garnizonowego Bakińskiego Enbegianów 2gi; tegoż orderu 4tey klassy Sztabs-Kapitan 42go pułku strzelców Gielez, i Adjutant dowódcy 1szey brygady 21szey dywizyi pieszey Jenerałamajora Krabbe tegoż pułku Porucznik Robozin, Sztabs-Kapitan batalionu morskiego Kaspiyskiego Nowicki 1szy, oraz 22ey brygady artyleryyskiey 5tey rezerwowey kompanii bateryyney Porucznik Sazonów i Chorąży Wierewkin.

*Z Wilna d. 7 Marca d. k.*
(Z Kuryiera Litewskiego.)

Swietne i liczne zgromadzenie publiczności, w dniu 4 b. m. udarowało koncert wokalny i instrumentalny JPani Barbary z Pacewiczów Mejerowey, pierwszey śpiewa-

czki teatru narodowego Polskiego. Wiadomość o iey przybyciu do miasta naszego, wzbudziła żądzę słyszenia śpiewu, od tylu lat sławionego w pismach publicznych Stolicy Królestwa. Wykonanie napełniło prawdziwą rozkoszą słuchaczów. W temże mieście oklaskami wieńczona: też mieysca, mury, ludzi podziwieniem teraz przenika i do uwielbienia zniewala, rodaczka ziemi Litewskiey. Jakże się podnosi i pyszni każdy, na samo wspomnienie chwały spółziomki. W głośnych rozmowach daią się słyszeć porównania i sądy, których wypadkiem wyrok, przyznaiący pierwszeństwo, pomiędzy wielą sławnemi talentami, kończony życzeniem słyszenia ieszcze JPani Mejerowey. Dla nieobecnych znawców, chcących sądzić o talencie ze sztuk wykonanych, umieszczamy rozkład koncertu. Część 1sza 1) Uwertura Rossiniego z opery Sroka Złodziey. 2) Cavatina Rossiniego z teyże opery, śpiewana przez Panią Mejerową. 3) Fantazya kompozycyi JP. Tibe, exekwowana na fortepiano przez niegoż. Część 2ga. 1) Arya Soliwy, z opery Helena i Malwina, śpiewana przez Panią Mejerową. 2) Uwertura Rossiniego z opery Turek we Włoszech. 3) Wielka arya Puczity, śpiewana przez Panią Mejerową.

*Z Paryża d. 20 Marca.*

Król, któremu lubo podagra dokucza, prezydował iednak dnia 18 na radzie Ministrów.

W Sobotę przebiegł tędy z pośpiechem goniec z Madrytu do Londynu.

Wczoray Minister sprawiedliwości złożył Izbie parów ustawę względem druków tak iak ią Izba deputowanych przyięła.

P. Petou, Prezydent w Elbeuf i deputowany od swego departamentu, poiechał tam w tych dniach w sprawach swoich. Jak tylko dowiedziano się o iego przybyciu, udała się zaraz do niego większa część mieszkańców, dla złożenia mu iako obrońcy publiczney wolności hołdu wdzięczności. Młodzież wyprawiła oraz dla niego w wieczór świetną serenadę. — W Rouen zbierana iest składka na wystawienie zmarłemu Deputowanemu Girardin pomnika i wybicie na iego pamiątkę złotego medalu dla iego rodziny.

Zmarły Xżę Wincencyi (Caulincourt) oświadczył uroczyście w swoim testamencie i przed śmiercią ustnie Arcybiskupowi, iż wcale nie należał do uwięzienia i stracenia Xcia Enghien.

Mówią tu o zbudowaniu teatru Angielskiego na placu byłego cyrku.

W kalendarzyku duchowieństwa na rok 1827 czytamy, że liczba brakuiących Xięży dla plebaniy wynosi do 52,415, aktualnych plebanów iest 36,106, pomiędzy któremi znayduie się 13,909 w wieku nad lat 60. Naywięcey zaś zastanawia w tym kalendarzyku dowodne przytoczenie, że pod Bonapartem śpieszniey pomnażały się klasztory niewieście, niżeli od przywrócenia prawego Tronu. Od przywrócenia Religii katolickiey od r. 1801 do 1814, to iest w przeciągu lat 13 powstało we Francyi 2224 niewieścich kongregacyy czyli klasztorów, a od przywrócenia Tronu do r. 1827 prawie w takimże przeciągu czasu tylko 600. Do 1go Stycznia r. b. liczba klasztorów niewieścich we Francyi wynosi zatem 2824, w których znayduie się 20,943 zakonnic.

Niedaleko Dižonu zakładany teraz iest klasztór Trapistek; zakonnice te przyięły przykry obowiązek zachowania wiecznego milczenia.

Xiądz Pradt wydał znowu nowe pismo pod tytułem: *Garanties à demander à l'Espagne.* Przypuszcza w niem woynę za podobną.

)2(

Słychać, iż PP. Montholon i Marchand udadzą się wkrótce do Wiednia, dla zawiezienią młodemu Xięciu Reichstadt niektórych rzeczy, które mu iego oyciec odkazał.

Z Palermo piszą pod dniem 28 Stycznia: "Ceny surowych płodów znacznie się tu podniosły przez wielki ich wywóz, osobliwie pszenicy, która zapewne nie zaraz stanieie, ponieważ ustawiczne deszcze wcałey Sycylii uszkodziły zasiewy. Wysokie cło wchodowe od żyta, wyrównywaiące zakazowi, tamuie dowóz z zagranicy.,,

List z Alexandryi pod dniem 28 Stycznia zawiera: Vicekról oświadczył, iż na wiosnę sam uda się do Morei, ieżeli tymczasem rzecz względem Greków nie będzie rozstrzygnioną. W Listopadzie zachorował mocno i z tego powodu udał się ztąd do Kairu, zkąd w tych dniach iest oczekiwany. Jego Minister woienny i Naczelnik głównego sztabu poprzedzi go, dla przygotowania wyprawy. Na obu brzegach Nilu wybrano gwałtem 10,000 młodzieńców powiększey częśoi między 10 i 16 laty dla flotty. Gdy wielu z nich uciekło, przeto resztcie wypalono na lewey ręce znaki, ażeby wszędzie poznanemi bydź mogli. Vicekról zaciągnął dwa mill. piastrów Hiszpańskich w Anglii. Wszyscy posłani w Marcu r. z. przez Jenerała Livron do Egiptu officerowie Francuzcy opuścili iego służbę, wyiąwszy P. Gaudin, byłego pułkownika 27go liniowego pułku. Dnia 8go Listopada o godzinie 2 w nocy zapalił się w porcie bryg o 18 działach i cały zgorzał; znaydowało się na nim 75 centnarów prochu, półtora tysiącą centnarów mąki, oliwy i masła, tudzież mundury dla woyską w Morei. Jenerał Fernig przybył do Egiptu w towarzystwie Kapitana Huder, adjutanta Jenerała Guilleminot, dla obeyrzenia iak mówią starożytności w Tebach.

*Z Madrytu d. 11 Marca.*

Przyiąć miano złożenie dowództwa przez Jenerała Sarsfield i na iego mieysce przeznaczyć Hr. d'Espagna. W obserwacyynem naszem woysku panuie wielkie zbiegowstwo; codziennie ucieka z niego do 40 żołnierzy i dla tego cofnąć mu się od granicy nakazano. Dostrzeżono, iż niektórzy woyskowi większe czynią wydatki, niżeli żołd ich dozwala. Officer nazwiskiem Balba uciekł z 20 jeźdcami swey kompanii. Na zgromadzenie zbiegów Hiszpańskich w Portugalii przeznaczone są dwa mieysca Salvaterra i Santarem; w pierwszym dowodzi P. Muncha, w drugim P. Lazagna, były prefekt w Segowii i Madrycie. Cwiczonemi są w robieniu bronią i w przypadku woyny pewnie użytemi byliby. Czyli woyną nastąpi lub nie, naradzaią się żywo Ministrowie (iak Dzien: Paryzki Konstytucyionistą twierdzi.) Na zgromadzeniu z tego powodu dnia 7go b. m. znaydowali się także Radcy stanu i kilkunastu członków Rady Kastylıyskiey; niektórzy z obecnych radzili rozpoczęcie woyny na końcu Czerwca, inni natychmiast. Zresztą zdaie się, że konstytucyioniści w wszystkich prowincyiach nabieraią znowu odwagi. Nędza ludu powiększa się, a w wszystkich prowincyiach okazuie się powszechna niechęć. Rząd tąk dalece tem iest zatrwożony, iż zamyśla przywrócić woyskowe sądy. Mimo wszystkich położeń strony umiarkowaney lękamy się, aby przesadna nie przeważyła, i nieodnowiły się dawne okrucieństwa.

Policyia tuteysza odkryła w ulicy Prostas fałszywe bibro oczyszczenia, które świadectwa swoie kazało sobie drogo opłacać.

W naydawnieyszym tu Kościele (Santa Maria de la Alınudena) wykradziono w tych dniach kosztowności w wartości do miliona

realów. Podobnaż kradzież popełniona została w innym Kościele we dwa dni potem.

Woyska Portugalskie ścigały w 3ch kolumnach buntowników, tak iż kupy Magessiego i Montalegre przez Abela, Noso i Santona do Hiszpanii cofnąć się musiały. Na granicy i ziemi Portugalskiey musiały broń złożyć, poczem dopiero do Hiszpanii wpuszczene zostały, Oddział Telleza Jordao został we wsi Constantin rozbroiony. Nazaiutrz odprowadzonemi zostali do Rioja w Arragonii; liczba rozbroionych wynosi do 3000 ludzi z piechoty i jazdy. Jenerał Monet rozkazał złożoną broń odesłać zaraz nadgraniczney władzy Portugalskiey. Pułkownik 3go liniiowego pułku został oddalony, ponieważ na końcu Lutego uszłym do Hiszpanii buntownikom rozkazał tylko część broni odebrać.

Przed 14 dniami officerowie Francuzki od 34 liniiowego pułku i Hiszpański poiedynkowali się z sobą w Kadyxie i ostatni zabity został. Władze Francuzka i Hiszpańska dochodziły tego przyczyny i przekonały się, że Hiszpan był powodem do kłótni.

*Z Londynu d. 17 Marca.*

We Srodę Xżę Wellington dla gabinetowych Ministrów dał obiad.

Zdrowie Hr. Liwerpool i P. Canning znacznie się polepszyło. Pierwszy może się po pokoiu przechodzić i odzyskał władzę w ręce, ale mówić mu ieszcze trudno, a drugi wyzdrowiał zupełnie, iednak niemoże ieszcze oddać się pracy. W przeszłym tygodniu umarła 81letnia iego matka.

Kanclerz skarbowy doniosł Muzeum Angielskiemu, iż dla niedostatku w skarbie zamiast 40,000 Fs. na budowę nowego iego gmachu będzie tylko corocznie po 12,000 Fs. wypłacanych.

D. 14 b. m. nadeszły z Bengalu pod d. 28 Września ważne doniesienia, iż Rząd Birmański złożył w Kalkucie na terminie drugą ratę kontrybucyi, i że wszystkie części posiadłości Angielskich używaią nayzupełnieyszey spokoyności.

W fabrykach Manszasterskich panuie znowu czynność; od 14 dni sprzedano wiele rękodzielnych towarow, iednak po tak nizkich cenach, iż robotniey niemogą się spodziewać podwyższenia płacy.

Jenerał Loriga, który udać się ma do Hawanny, dla urządzenia tam wyprawy przeciw Kolumbii lub Mexykowi, iest człowiek odważny i utalentowany. Podczas zaburzeń na półwyspiu dowodził 6ciodziałową batteryią, a późniey służył w Peru pod Laserną i Canterac.

Z Bogota piszą pod dniem 24 Listopada: Z powodu, że Hiszpaniia nowe zamierza przeciw nam zamachy i ciągle pomiędzy nami intrygi wznieca, wydał Oswobodca w 6 artykułach wyrok, mocą którego żaden cudzoziemiec nie ma bydź do Kolumbii wpuszczony lub w niey cierpiany bez stawienia zaręczyciela lub złożenia innych dowodów dobrego postępowania; w przeciwnym razie i za okazaniem się złego postępowania, Wielkorządca prowincyi ma go natychmiast z kraiu oddalić. Toż samo zachowanem bydź ma względem powracaiących wychodniów lub wygnańców, i wszystkie te osoby obowiązane są mieć kartę bezpieczeństwa z wyrażeniem mieysca bawienia od Wielkorządcy prowincyi do którey wylądowały, udaiąc się zaś do inney prowincyi mieć muszą paszport od Wielkorządzcy. Każdy wyieżdzaiący z Kolumbii mieć musi paszport od Wielkorządzcy prowincyi, w którey mieszkał, i toż samo iadący od brzegu wewnątrz kraiu. Za każdą kartę bezpieczeństwa i paszport za gra-

micę zapłaconem bydź ma dwa dolary, a w głąb kraiu ieden dolar, i dochody takowe obrócane będą na koszta kancellaryi prowincyionalney.

*Z Chrystyanii d. 2 Marca.*

N. Król przełożyć kazał seymowi Norwegskiemu, proiekt do zmiany artykułu 14 prawa zasadniczego, który na przyszłość tey ma bydź osnowy. — "Tylko Królewic następca tronu lub syn iego może bydź Vicekrólem, lecz nie pierwey, iak dopiero po doyściu do wieku pełnoletności dla Króla przepisanego. Wielkorządca może bydź Norwegczyk lub Szwed mianowany. Gdyby Vicekról z przyzwoleniem Królewskiem bawił za granicą, i w skutku tego naystarszy Radca stanu przewodniczył w radzie stanu, w tenczas uposażenie Vicekróla na utrzymanie Dworu §. 75 Litt: A. postanowionę, płacone nie będzie, — (Zamiast tych słów, są w dotychczasowem prawie zasadniczem następuiące: "Vicekról obowiązany iest w kraiu mieszkać, i nie może corocznie dłużey nad 3 miesiące za granicą przebywać.,,) — W czasie obecności Króla, ustaią obowiązki Vicekróla. Jeżeli Vicekról nie był mianowany ale wielkorządca, równie ustaią obowiązki i tego ostatniego, albowiem w takim przypadku iest on tylko pierwszym członkiem rady stanu.,, — W drugiey propozycyi, (do którey wstęp ten sam iak do pierwszey, Król przedstawia seymowi potrzebę zmiany §§ 17, 78, 79, 80 i 81 prawa zasadniczego, w ten sposób: — §. 17 Król mocen iest stanowić i znosić przepisy handlowe, cła, przemysłu i policyyne, byle te (iak to §§ 77 i 78 prawa zasadniczego mieć chcą) postanowieniom seymowym nie były przeciwne. Będą one mieć moc swoię tymczasowie do zebrania się nayblizszego seymu: "a gdyby na tymże przyięte nie były, przestaią obowiązywać, w ich zaś mieysce przeydą znowu w wykonanie, prawa w tey mierze poprzednio ustanowione.,, (Tych ostatnich wyrazów, niemasz w dotychczasowey ustawie) —,, § 78. Jeżeli Król zatwierdzi postanowienie seymu, podpisuie takowe, i w tenczas dopiero zamienia się w prawo." (W dotychczasowey ustawie były ieszcze następuiące słowa: —,, (ieżeli Król niezatwierdzi postanowienia seymu, zwróci go z oświadczeniem, iż nie uznał za rzecz stósowną nadawać mu sankcyi swoiey) — § 79. "Jeżeli Król odmówi zatwierdzenia prawa, takowe nie może bydź przedstawiane nowo zebranym stanom, bez zmian w niem poczynionych. (Ten artykuł tak brzmi w ustawie "W takim razie, stany nie przestawiaią iuż przyiętego proiektu pod zatwierdzenie Króla, który z nim podobnież postąpić może gdyby seym następny, tenże sam proiekt bez zmiany do zatwierdzenia podał. W razie iednak, gdyby i na trzecim seymie: proiekt po naradzeniu się Izb obydwóch bez odmiany przeszedł, i był przedstawiony Królowi z prośbą o iego potwierdzenie iako za użyteczny przez stany uznany, w tenczas chociażby Król odmówił swego podpisu, przyięty proiekt mocy prawa nabiera:,, — § 80. Seym trwa tak długo iak tego uzna potrzebę, lecz bez zezwolenia Królewskiego dłużey nad 3 miesiące trwać nie może. Nim seym po ukończeniu swych narad, lub po upłynieniu czasu na iego trwanie przeznaczonego, przez Króla rozwiązany zostanie, Król uwiadomia go, które przez seym ustanowione prawa potwierdził albo odrzucił, a w tym ostatnim przypadku wyrażone będą powody, dla których potwierdzenie odmówione zostało. (To mieysce iest takie w dotychczasowey ustawie: "Po ukończeniu narad seymu lub po upłynieniu czasu na narady przeznaczonego,

Król rozwiązuie seym., który przedstawia powzięte przez siebie postanowienia, względem propozycyi ieszcze nie zdecydowanych, czyli ie przyiął lub odrzucił. Wszystkie których Król wyraźnie nie zatwierdzi, uważaią się iako przez Króla odrzucone.) — § 81. — Wszystkie prawa będą wydawane w ięzyku Norwegskim, i (Tu wypuszczono słowa w dotychczasowey ustawie domieszczone: "wyiąwszy te o których w § 79 iest mowa,,) w imieniu Króla z pieczęcią Królestwa Norwegii, opatrzone temi wyrazami: "My ect. czyniemy wiadomo, że przedstawiono nam postanowienie seymu w takiey osnowie ect. (Tu postanowienie co do słowa), które postanowiliśmy przyiąć i zatwierdzić, iakoż przyymuiemy i zatwierdzamy ect.,, — W trzeciey propozycyi, wniesione są od tronu zmiany § 82 i § 92 ustawy zasadniczey w ten sposób: — § 82. Potwierdzenie Królewskie nie iest konieczne do postanowień seymu, a) przez które seym ogłasza się na zasadzie konstytucyi iako uorganizowany; b) przez które wewnętrzną policyią dla siebie stanowi; c) odrzuca lub przyimuie pełnomocnictwa członków obecnych; d) przyznaie lub odrzuca spory o wyborach; (tu opuszczone są słowa w dawney ustawie: "Cudzoziemcom naturalizacyią udziela),, e) Nakoniec, postanowienie przez które seym pociąga do odpowiedzialności członków seymu albo radców stanu. — § 92 Litt: e ustawy, tycze się dostoieństw kraiowych, że takowe cudzoziemcom przez seym naturalizowanym udzielane bydź mogą, Wniesiona zmiana iest taka: — "Cudzoziemcy, przez Seym z królewskiem zatwierdzeniem sankcyonowani.,,

---

*O dawnych Ubiorach Polskich.*

(Z Rozmaitości Lwowskich.)

Naydawnieyszy z dziejopisów, który wspomniał o ubiorach Sarmackich, jest Prokop, mówi on, że Sarmatowie koszul nienosili. Długosz opisuiąc stan pierwiastkowy życia Słowian Sarmackich, powiada, że takowi nosili suknią wołochatą, grubą i tkaną w domu, rękoma własnych żon ich i córek. Wtedyto wiedli ci Słowianie życie koczownicze, prostota i męstwo były dwa główne znamiona ich charakterów.

Po śmierci Bolesława Śmiałego zaczęli Polacy golić głowy, lub iak inni twierdzą, za czasów Kazimierza Mnicha. Chcieli zachować pamiątkę, że Król ich, a wnuk Piastów, w młodości w Klasztorze się ukrywał. I to drugie podobnieysze do prawdy, iak ażeby dla tego za karę mieli golić głowy, iż Bolesław Smiały zabił S. Stanisława. Roku 1466 po ukończeniu woien krzyżackich wkradł się zbytek do Polski, handel bowiem zakwitnął, iak mówi Sarniecki. Odziewano sie wtedy suknią bławatną, długą, rzadko fałdowaną, lecz bogatą na wzór Azyjanów. Wielka podówczas taniość była w Polsce, a mianowicie we Lwowie roku 1474. Jak świadczy Zimorowicz sprzedawano tu kamlotu sztukę po 4 złot., łokieć adamaszku po złotemu, łokieć sukna naylepszego po gro. 20, płótna francuzkiego po gro. 7 (1)

Od r. 1515 weszły suknie krótkie we zwyczay. Zygmunt August ubierał się po hiszpańsku i odtąd możnieysi zaczęli nosić ubiory zagraniczne, naśladuiąc panuiącego. Mnieyszego znaczenia Panowie przybrali od tey epoki kröy sukni od Tatarów, iako często z niemi maiący utarczki. Opończa, która wtedy weszła w modę, iest wszakże po-

---

(1) *Mówi się tu o łokciu Lwowskim, a takowy o piątą część większy był od łokcia Krakowskiego i nazywano go arszynem, czyli miarą tatarską przyniesioną przez handel do Rusi.*

dług Starowolskiego wyrazem tatarskim. Dziewczęta odkrywały głowy, nosiły złote przepaski perłami obsadzane, lub materyią iedwabną obwiiane. Nosiły także kwiaty. Około roku 1570 mężatki zaczęły przywdziewać iedwabne albo futrzane czapki. Było Polkom w tych czapkach bardzo do twarzy, bo w czemże Polkom nieładnie!

Ogólnie mówiąc były w wieku XVI. w modzie u Polek materyie cygrynowe i tak zwane muchajerem. Z tych materyi robiono szarafany czarne, nayczęściey podszyte kunami, lub iakiem innem lekkiem futrem. Używano także aksamitu, z którego robiono letniki podszywane kunami, i suknie myśliczkami zwane.

Co do ubioru mężczyzn wieku XVI., pisze Jan Krasicki w dziele wydanem roku 1574, że takowi za czasów iego nosili się z węgierska i z dalmacka, używali złotych napierśników i złotemi haftami spinali suknie. Odtąd zaczęli nosić złote pasy i szable karabelami zwane. Zapewne wstąpienie na tron Polski Stefana Batorego wiele miało wpływu na utrzymanie przez czas nieiaki ubioru węgierskiego w Polsce. W tych czasach łokieć używanego na suknie purpuzanu (szkarłatu) był po 25 gr., a łokieć adamaszku po gr. 40.

Jak teraz wyperfumowani i wysznurowani modnisie, tak dawniey woyskowi bywali twórcami mód wszelkich, iak świadczy pod r. 1532 tylekrotnie wspomniany już przezemnie Starowolski. I tak w czasach woyny moskiewskiey ziawiły się szerokie i duże togi drogiemi futrami podszyte, a podczas woyny szwedzkiey skórzane spodnie, płaszcze i inne ubiory niemieckie. Zygmunt III. ubierał się po niemiecku, za iego panowania była w modzie materyia zwana falendysz, noszono także zegarki, które wtedy przedawane były po trzy kopy groszy.

Roku 1696 iak mówi Bernard Konner w opisie Polski owoczesney, nosili Polacy wierzchnią suknią lamowaną futrem, a kobiety używały czapek iedwabnych obszywanych futrem. Moda ta pochodziła ieszcze z czasów panowania Króla Wiśniowieckiego, i trwała przez ciąg panowania Jana III. Waleczny ten Król podczas bitwy pod Wiedniem ubrany był w szarym grodeturowym kontusau, siedział na koniu zwanym pałasz. Moda wąsów od naydawnieyszych czasów, wtedy ieszcze powszechnieyszą się stała, albowiem Jan III. piękne miał wąsy. (1)

"Jakże mu pięknie z temi wąsami!" mówi Kniaźnin.

Roku 1724 noszono delie. Czytam w opisie wesela Stanisława Denhoffa Woiewody Połockiego Hetmana Polnego W. X. L. z Zofiią Sieniawską Kasztelanką Krakowską Hetmanówną W. Kor. odprawionego we Lwowie tego roku dnia 30 Lipca, że Pan młody ubrany był w sutey delii i siedział na koniu tureckim, którego rzęd wart był kilka tysięcy czerwonych złotych. (2)

Za Sasów wielcy Panowie ubierali się po francuzku, mnieysi po polsku ieszcze chodzili, kobiety zaś już powszechnie przybierały fryzury i stroie francuzkie. Rzecz zabawna musiała bydź widzieć, wąsatego ze szwedzka ogolonego Polaka, tańcuiącego drabanta, lub suwacza z Polką ubraną podług wzorów faworyt Ludwika XV., lecz obyczaie przodków obśmiewać się nie godzi, przeto milczę i składam pióro.

Stanisław *Jaszowski.*

---

(1) *Wąsy i we Francyi były modne. Zaczęło ie nosić za Ludwika XIV. i trwała ta moda do roku 1672, poczem zupełnie ią zarzucono i odnowiono dopiero podczas ostatniey woyny francuzkiey.*

(2) *Ogromny przepych był na tem weselu, całe miasto było illuminowane, palono ognie sztuczne na wysokim zamku, a podczas wieczerzy dawaney przez Pana młodego w kamienicy Arcybiskupiey w rynku, rynnami, z białey białemy przez całą godzinę, lane wino dla pospólstwa.*

# DODATEK DO Nro 27. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 4 KWIETNIA 1827 ROKU WE ŚRODĘ.


OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na O° Raumira.

| Dzień godzina | | Barometr zreduk: na O° z. | Therm: czyli stop: zim i ciepła | Higrometr | Wiatr | Stan Atmosf: | UWAGI. |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Marzec | | cali lin: | stopnie | stop: | | | |
| god: 7 | | 27 0, 962 | + 3. 4 | 81 | Wschodni słaby | Pochmnrno | |
| | 12 | „ 1, 418 | + 7. 0 | 60 | Połnocny mocny | Pogoda z Chmur: | |
| 31. | 3 | „ 1, 716 | + 7. 0 | 60 | „ „ | „ | |
| | 9 | „ 2, 194 | + 3. 4 | 76 | „ średni | Pochmurno | |
| Kwie: | 7 | 27 2, 018 | + 2. 5 | 81 | Połnocny średni | Pochmurno | |
| | 12 | „ 2, 069 | + 5. 5 | 69 | „ mocny | „ | o go: 4 deszcz. |
| 1. | 3 | „ 2, 155 | + 4. 8 | 71 | „ „ | „ | |
| | 9 | „ 2, 741 | + 2. 7 | 81 | „ „ | „ | |
| | 7 | 27 4, 099 | + 0. 0 | 78 | Połnocny mocny | Pochmurno | |
| 2. | 12 | „ 4, 815 | + 2. 4 | 71 | Połud: Za: mocny | „ | o go: 2 1/2 śnieg. |
| | 3 | „ 4, 684 | + 2. 4 | 78 | „ słaby | „ | |
| | 9 | „ 5, 095 | + 1. 0 | 82 | „ średni | „ | |

*J. Steczkowski*, Zast: A. O.

*Z Lizbony d. 5 Marca.*

Hr. Villaflor wszedł dnia 26 Lutego do Villareal. Dnia 21 tegoż miesiąca Margr. Chaves opuścił miasto tego nazwiska. Nazaiutrz przybyli do Jenerała Mel'o officerowie od uwiedzionych pułków 11. 17. 24 który ich grzecznie przyiął.

Do miasta Porto przybyło dnia 23 Lutego 62 officerów Hiszpańskich i żołnierzy, gdzie większey ich liczby oczekiwano. Listy z Elvas pod dniem 19 Lutego donoszą, że codziennie zwiększa się tam liczba zbiegów Hiszpańskich.

*Od brzegów niższey Elby d. 23 Marca.*

Dwoch wyrobników, którzy dnia 18 b. m. udali się w podróż z Sorsum do Elze w Królestwie Hanowerskiem, i zapewne pod-

czas okropney burzy i padaiącego śniegu zabłąkali się, znaleziono nazaiutrz niedaleko Elze umarzłych. Nieszczęśliwi ci ludzie byli bracia.

List z Gotenburga pod dniem 14 b. m. zawiera następuiące doniesienia: " Okropne burze od zachodu i południowo-zachodu od 9 do 11 trwaiące wyrzuciły wiele kry na brzegi nasze. Okręty, wyładowane solą Kapitanów Gros i Nordenborg z Gefle chcące się do iakiego dostać portu, zatopione przez krę zostały. Okręt Kapitana Drewes z Wolgast, który iuż był na morzu skołatany, szukał przytułku pod brzegiem, został także przez krę zatopiony. Osady tych okrętów z wielką tylko trudnością wyratowane zostały. — Okręt Hamburgski Jonge Pieter Kapitana Meyer, powracaiący z Lizbony zatopił się w nocy z dnia 17 na 13 b. m. przy Neuwerk, przyczem kapitan i ieden maytek życie utracili. Pięć innych okrętów zostało na uyściu Elby przez tęż burzę na miałczyznę uniesionych.

*Z Włoch d.* 11 *Marca.*

Pierwszy batalion Austryiackiego pułku Deutschmeistra przybył d. 7 b. m. do Rzymu, a d. 9 odszedł. Jest to ostatni oddział powracaiącego z Neapolu woyska Austryiackiego.

D. 5 Marca po południu (iak się z listu z Liworna doniosło) pokazał się przed Livornem należący do Lorda Cohrane okręt Jednoroziec, okrążył zbudowany dla Vice-króla Egipskiego okręt, ale zamiast zawinięcia do portu oddalił się. D. 6 pokazał się atoli znowu o 5 mil na morzu. Odwiedzenie to niezdaie się bydź bez celu, iakoż P. Roszelli ajent Vice-króla odłożył do dalszego czasu odpłynienie powyższego okrętu.

Woyska Baszy Akry zdobyć miały Jerozolimę i zabrać wszystkie bogactwa Grobu Swiętego.

*Z Szwaycaryi d.* 19 *Marca.*

Kilkoletnie układy z Stolicą Rzymską względem nowego urządzenia i rozległości Biskupstwa Bazyleyskiego zostały nakoniec ukończone, skoro Kantony odstąpiły od swoich pretensyy, i wkrótce oczekiwana iest w tey mierze Bulla Papiezka. Biskup mieć będzie 10,000 fr. dochodu, oprócz opłat, które naymniey 3000 Fr. przyniosą.

## TEATR NARODOWY.

Jutro we Czwartek to iest dnia 5 Kwietnia, daną będzie Wielka Traiedya w 5ciu aktach, z dzieiow oyczystych oryginalnie wierszem przez L. Kropińskiego Pułkownika Woysk Polskich napisana: *Ludgarda Krolowa Polska.*

*Dnia* 2 i 3 *Kwietnia* 1827 *r.*
Cena Zbóż róznego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

| Korzec | 1. Zł. gr. | 2. Zł. gr. | 3. Zł. gr. | 4. Zł. gr. |
|---|---|---|---|---|
| — Pszenicy | 14 6 | 13 — | 12 — | 10 — |
| — Żyta | 11 10 | 11 — | 10 — | 9 — |
| — Jęczmienia | 10 — | 9 15 | 9 — | 8 20 |
| — Grochu | 20 — | 19 — | 18 — | 17 — |
| — Owsa | 8 6 | 8 — | 7 15 | 7 — |
| — Jagieł | 20 — | 19 — | 18 — | 16 — |
| — Rzepaku | 25 — | 24 — | 23 — | 22 — |

## LOTERYIA KRAIOWA.

W 236 Ciągnieniu dnia 4go Kwietnia r. 1827 w przytomności Osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiace:

69. 75. 30. 71. 25.

Przyyszłe 237 Ciągnienie dnia 8 Kwietnia 1827 r. przpada.

# DONIESIENIA.

Pisarz Trybunału I. Inst: W. M. Krakowa i Jego Okręgu, podaie do publiczney wiadomości, iż Kamienica o dwóch piętrach z wszelkiemi zabudowaniami, w Krakowie przy Ulicy poprzeczney Floryańskiey pod L. 566 w Gminie V. M. W. Krakowa stoiąca od Wschodu z Kamienicą P. Piątkowskiego, a od Zachodu z Kamienicą P. Zukowskiego granicząca, frontowe okna na południe maiąca, w iedney połowie do P. Heleny z Piątkowskich Jaworskiey Wdowy po ś. p. Szczepanie Jaworskim pozostałey, a w drugiey do Sukcessorow rzeczonego Jaworskiego, to iest: Sebastyana, Bazylego, Kazimierza i Mikołaia Jaworskich należna, przez publiczną licytacyią sprzedaną będzie, a to na satysfakcyią wierzytelności P. Piotra Wiżeńskiego złp. 4489 gr. 18 srebrną monetą z procentem po 5/100 od dnia 25 Listopada 1821 r. do dnia 25 Listopada 1826 r. i nadal bieżącym, oraz kosztow prawnych, Wyrokami Wys: Tryb: I. Inst: z dnia 5 Maia i Wys: Sądu Appellacyynego W. M. Krakowa z dnia 9 Sierpnia 1826 r. P. Piotrowi Wiżeńskiemu od P. Heleny Jaworskiey, tudzież powołanych Sukcessorow ś. p. Szczepana Jaworskiego, zasądzonych. Zaięcie powyższey Kamienicy, w dniu 17 Lipca 1826 r. przez Ur. Jozefa Słotkowskiego Komornika Sądowego uskutecznione zostało, a dnia 25 Lipca 1826 r. do Akt Hipotecznych W. M. K. wpisane. Szacunek nieruchomości powołaney, ustanowiony iest Wyrokiem Tryb: I. Inst: z dnia 10go Lutego r. b. 1827 r. w summie złp. 9000. Sprzedaż rzeczoney Kamienicy popiera P. Jan Bąkowski Adwokat w Krakowie przy Ulicy Swieckiey pod L. 329 zamieszkały. Warunki zaś licytacyi Sądownie zatwierdzone, są następuiące:

1) Cena szacunkowa tey Kamienicy ustanowiona iest na pierwsze wywołanie, Wyrokiem Tryb: I. Inst: W. M. K. z dnia 10 Lutego 1827 r. w ilości złp. 9000 monetą srebrną, ktora w braku licytantow do 1/3 części na trzecim terminie stosownie do przepisow Prawa, zniżoną będzie.

2) Chcący licytować złoży 1/10 część summy szacunkowey iako Vadium w ilości złp. 900 od ktorego złożenia popieraiący sprzedaż P. Piotr Wiżeński iest wolnym.

3) Nabywca zapłaci koszta Exekucyyne i popierania licytacyi do rąk Adwokata popieraiącego sprzedaż, a to natychmiast po wręczeniu Wyroku zasądzaiącego takowe.

4) Podatki iakie się okażą zapłaci nabywca Skarbowi z potrąceniem tych, iak rownie kosztow popierania licytacyi z summy szacunkowey.

5) Widerkauffy iakieby się okazały, pozostaną przy nieruchomości i te nabywcy z summy wylicytowaney potrącone będą. Z obowiązkiem opłacania procentow po 5/100 od daty nabycia.

6) Nabywca obowiązanym będzie w dni 14 po nastąpioney licytacyi stanowczey połowę szacunku łącząc w takowy Vadium do Depozytu Sądowego złożyć, druga zaś połowa zostanie przy nieruchomości aż do Klassyfikacyi według ktorey nabywca, summy komu przyznane będą z procentem po 5/100 od daty nabycia zapłaci, a to za okazaniem assygnacyi.

7) Nie dopełniaiący Warunkow licytacyi, utraci Vadium na rzecz popieraiącego sprzedaż, i nowa licytacyia na iego szkodę lub zysk ogłoszoną zostanie.

Do takowey licytacyi wyznaczaią się trzy termina:

Pierwszy dnia 8 Czerwca )<br>
Drugi dnia 13 Lipca ) Roku 1827.<br>
Trzeci dnia 17 Sierpnia )

Na pierwszym iednak terminie może nastąpić przysądzenie stanowcze, skoro kto ustanowiony szacunek złp. 9000 zaofiaruie, przeto wzywaią się, chęć licytowania maiący, aby się w powyższych terminach, na Audyencyi Trybunału I. Instancyi W. M. K. w Gmachu Rządowym przy Ulicy Grodzkiey pod L. 106 o godzinie 10 z rana stawili się, oraz wszyscy wierzyciele hipoteczni i osoby prawo rzeczowe maiące, by na pierwszym terminie licytacyi wszelkie tytuły swych wierzytelności z wykazem mianych pretensyy i ustanowieniem Adwokata (pod prekluzyią) złożyli.

W Krakowie dnia 4 Kwietnia 1827 r. *Kuliczkowski*, Pis: Tryb.

W skutku Uchwały Rady familiyney w Sądzie Pokoiu W. M. Krakowa Okręgu I. w opiece nieletnich Mikołaia i Jana Sapecińskich, po niegdy Jakóbie Sapecińskim pozostałych dzieci, dnia 12 Maia 1826 roku zaszłey, a przez Trybunał I. Instancyi W. M. Krakowa z Okręgiem, dnia 8 Czerwca tegoż roku zatwierdzoney, podpisany Notaryusz publiczny będąc Reskryptem Wys. Trybunału, z dnia 5 Września 1826 r. ad Nr. 3525, do sprzedaży poniżey wyrażoney nieruchomości delegowany. Podaie do publiczney wiadomości, iż dworek murowany niedokończony na przedmieściu Piasek przy plantacyach w Gminie VII. mieyskiey stoiący, dawniey Nr. 162 a teraz 87 1/2 oznaczony, w połowie do Anny Sapecińskiey wdowy, a w drugiey połowie do Sukcessorów małoletnich po Jakóbie Sapecińskim pozostałych, należący, przez publiczną licytacyą więcey daiącemu za monetę srebrną Courant sprzedany będzie, a to pod następuiącemi warunkami:

1) Pierwsze wywołanie zacznie się od summy 4126 złp. detaxacyą urzędową dnia 4 Lipca 1826 r. przez biegłych zaszłą, ustanowioney.

2) Chcący licytować obowiązani są 10tą część szacunkowey summy to iest złp. 413 tytułem vadii złożyć.

3) Nabywca zapłaci podatki zaległe do Skarbu wciągu dni 14 ieżeli się iakie okażą.

4) Równie tenże nabywca w przeciągu roku iednego od daty przyznania mu dziedzictwa, w mowie będący Dworek, stosownie do przepisów Policyino Budowniczych wyreparować będzie obowiązany.

5) Wierzyciele lub prawo rzeczowe do tego Dworku maiący powinni się zgłosić na pierwszym terminie licytacyi przedstanowczey, i udowodnić swoie pretensye.

6) Połowa wylicytowanego szacunku dla małoletnich dzieci należąca się przy Domu u nabywcy pozostanie, z obowiązkiem opłacania procentu po 5 od 100.

7) Podobnież kwota 287 złp. za ruchomości przez matkę użyte, do małoletnich należące, przy gruncie pozostanie, z tymże samym obowiązkiem płacenia procentu.

8) Nadto kwota 375 złp. z części matce przypadaiąca, na przypadek wykryć się mogącego iey długu, tytułem Evikcyi części dziecinney przy domie do lat trzech pozostanie, po których dopiero latach, kwotę takową podnieść będzie mogła, od którey także procent do czasu podniesienia płacić obowiązany.

9) Po potrąceniu długów, tudzież zaległych podatków iakie się okażą, reszta wylicytowanego szacunku, podzieloną zostanie: z którego połowa dla matki w gotowiźnie złożoną, a druga połowa dla dzieci zabezpieczoną w 14 dniach bydź ma.

10) Po wypłaceniu matce i zabezpieczeniu części małoletnich, pluslicytantowi tytuł Dzidzictwa przyznany zostanie.

11) Niedotrzymuiący ninieyszych warunków, nietylko utraci vadium, koszta nowey licytacyi powróci, ale nawet niedebór iakiby się okazał [illegible] niezawodnie winien będzie.

Do licytacyi przedstanowczey termin na dzień 10 Maia r. b. na godzine 10tą rano, w Kancellaryi podpisanego Notaryusza, w Krakowie przy głównym Rynku pod L. 16 znayduiącey się naznacza, i na ten dzień i godzinę chęć kupna maiących zaprasza.

W Krakowie d. 3 Kwietnia 1827 r. *Leo Rawicz Pszczołkowski.*

Realność z dwóch Folwarków składaiąca się, prawem wieczystey Dzierżawy (Erbpacht) posiadana w piękney okolicy za Krakowem w połowie drogi do Krzeszowic sytuowana, według rozmiaru 245 morgów Chełmińskich prętów 169 rozległości wynosząca, maiąca urodzayne pszenne grunta, łąki, paszą dla owiec, stawy, młyn, mieszkania murowane, zabudowania gospodarskie propinacyią znaczną w czterech Wsiach i przy Kościele parafialnym z przywiliym na Jarmarki, browar nowo urządzony wodą źródłową spadaiącą na garce opatrzony, iest z wolney ręki do odsprzedania ze wszystkiemi Inwentarzami, garcami i naczyniami browarnemi. O warunkach nabycia dowiedzieć się można u Redaktora Gazety Krakowskiey.